

ber stond te vertrekken, overeenkomstig de Bataviase en in Ternate aangevulde geheime instructie zijn doel bereikt. Een kopie van de instructie is meegezonden. De toevoegingen door het bestuur te Ternate zijn uitstekend. Het vlootje vertrekt uit Ambon en omvat de brigantijn de Draak, waarbij te Ternate de pantjalang Arend en de kora-kora's van de koningen van Ternate en Tidore komen. De geheime brief van 1 juli uit Ternate bevat specifieke informatie. [fol. 849] De proviand is voldoende voor negen maanden. Na afloop zal het vlootje via Java terugkeren om een volle lading rijst of andere producten mee te nemen. De koning van Ternate steunde deze expeditie geheel. Daarom is goedgekeurd dat het bestuur op zijn verzoek voor rsd 600 een sloep kocht, waar de uitrusting nog bovenop komt, om in de vloot de levensmiddelen en de bagage voor de bevolking van Ternate te vervoeren. Ook is aanvaard dat aan de rijksbestuurder van Ternate, Mairoen, die als hoofd meegaat, ten laste van de rekening van recognitie contanten zijn afgegeven en aan hem 50 snaphanen en patroontassen zijn geleend. Hij kreeg een legger arak, een pikol waskaarsen en drie vlaggendoeken ten geschenke. Hoewel de koning van Tidore maar vier vaartuigen leverde, is het toch goed dat hem daarvoor voor een vol jaar recognitiegelden zijn gegeven. Tevens is een geschenk aan de welgezinde Tidorese majoor Djouw Kottoe van 8 stuk guinees [fol. 850] en een halve legger arak, en van 8 stuk guinees aan vier Tidorese deelnemers was vertrokken. Op 5 mei is de pantjalang Elisabeth, die op 7 april met de Tidorese deelnemers was vertrokken, op het eiland Wasile aangekomen. Daar zijn 38 vrucht- en 104 tel nootmuskaatbomen, waaronder exemplaren met een omvang van 6 en 9 voet, uitgeroeid. De uitslag van een tweede tocht daarheen wordt afgewacht. Het geschenk met een verkoopwaarde van f 141 aan de Tidorese deelnemers om de uitroeiing te stimuleren is goedgekeurd. Op het eiland Samola zijn 1318 vrucht- en 3688 tel nootmuskaatbomen uitgeroeid, waarvoor de opperhoofden een geschenk met een verkoopwaarde van f 10 ontvingen. De Ternaatse Alfur Talika kreeg een geschenk met een verkoopwaarde van f 83 om in het district Samola een kruidnagelberg aan te wijzen, maar hij is voordien gevlucht. [fol. 851] Mocht hij gepakt worden, dan moet hij als gevangene naar Batavia worden gezonden. Op Pulau Pisang zijn in vier dagen 1842 vrucht- en 5642 tel nootmuskaatbomen uitgeroeid, maar men moest zich bij de komst van enige roofzuchtige Papua's terugtrekken. De premie van rsd 150 is voorlopig ingehouden. Dit is goedgekeurd, alsmede het geschenk met een verkoopwaarde van f 46 voor de deelnemers die de koning van Tidore vertegenwoordigden. De gouverneur maakte enig bezwaar dat de koning van Batjan voor de uitroeiing van specerijbomen op de eilanden Madioli en Batu Ampat soms aanspraak maakte op de volle premie. Het is de bedoeling dat overal waar bomen gevonden worden, die uit te roeien. Er is naar de geheime brief van 2 februari 1757 verwezen om de billijkheid daarvan aan te tonen. Als daar niet naar geluisterd wordt, moeten er krachtiger maatregelen volgen. [fol. 852] De regel is dat, wanneer de inlanders niet met vriendelijkheid zijn te bewegen de bomen te vellen, er dan geweld wordt gebruikt. Het doel is niet slechts het verbranden van de vruchten. Het geschenk met een verkoopwaarde van f 67 aan de Mabase opperhoofden voor het deelnemen aan de uitroeiing, is goedgekeurd. Hopelijk wakkert het de ijver en trouw daarbij aan. Omdat het bestuur meent dat er met geschenken bij de inlanders veel bereikt kan worden en daarvan succes bij de uitroeiing wordt verwacht, is de gouverneur in de geheime brief van 10 februari daarin de nodige vrijheid gegeven. Hopelijk maakt hij daarvan goed gebruik. Om de smokkel van de Cerammers tegen te gaan, zijn op 6 april bij geheim besluit de nodige maatregelen genomen. De verbouw van peper heeft weinig succes. Van de hoofdkoningen maakt alleen die van Tidore er in zijn brief melding van. [fol. 853] Hij beloofde zijn uiterste best te doen. Op deze verbouw is zeer aangedrongen. Zoals uit de specificatie hierboven blijkt, is de goudhandel een succes. Sinds de brief van 18 oktober is deze nog aanzienlijk verbeterd. Tevredenheid hierover is geuit en bevelen voor de verwerving zijn gegeven. Aangenaam is ook de verkoop van textiel te Gorontalo en Menado in 1760/61 met 65 % en 66 % winst. De inkomsten op verkochte goederen bedroegen f 51.558, ofwel 58½ %. Met die op soldijen, stofgoud en as-sig-naties is het totaal aan inkomsten in 1760/61 f 81.210.)